

FOGLALAT: Magyar és Erdélyország (nemesítés; irányezik: városaink; budapesti napló; magy. tud. társ. jutalmazások, irodalmi ujdonságok, igazságkezelési adat, magyar játékszini krónika 'sa.t.) budai jótékony nőegyesület; figyelmeztetés a' kir. tábl. jegyzők nevében; Arvamegye (a' töröpoljai nemesség sérelme buzgón pártoltatik, megyei körlevelek, ausztriai levelezés 'sat.) Érsekújváron tanoda's kisdedovó intézet a' városiak buzgalma által; debreczeni mozgalmak; Balassa János †; 'sat.) Szervia (német lapok a' keleti ügyek fontosságáról németországra 's ausztriára nézv.) Spanyolország (a' minis- terség alleni szövetekezés nyilatkozata.) Anglia (a' királyné látogatásra ment Wellington hghhez.) Törökország. Külf. elegyhír. Értésítő. —

Magyarország és Erdély.

Ö cs. 's ap.kir. felsége *Verner József* Pesten a' m. kir. egyetemenél Logika, Metaphysika 's bölcsészeti erkölcsstan r. kir. tanítóját, a' jénai bányász, jász- vásári természetvizsgáló 's porosz-görltzi társaságok tagját, t. Győr, Esztergom 's a' füssi és bácsai szék táblabíráját az oktatás mezején szerzett számos érdemei's kiadott jeles munkái méltó tekintetbe vételével magyar nemességi czimeres levél- lel méltóztatott legkegy. díszesíteni. Ezen valódi szives örömeink tolmáclata mellett az így megdícsőített tudós férfi érdemeinek nemzetiségi szempontból is- mértetése végett azt is tudhatjuk a' kéttestvérházával, hogy a' megtisztelt ok- tató ur bölcsészeti tanköréhez tartozó munkák nagy részben nála magyar nyelv- vönkön is készek már.

Városaink. — (Folytatása). — És ha szétpillantunk a' világ jelen viszonyain, mindenszerte a' legkétesb jövődől öltik előnkbe. Az europai török birodalomban ötszáz ezer török van csak, a' több mint hétmillió nép mind vagy protectoratusa alatt van már is az oroszok, vagy hozzá nyelvi 's vallási rokonszenv- vel viseltek. Közeliünkben a' világhódítási vágy-töltötte éjszaki óriás roppant segédeszközivel 's önkörünkben az illyrismus, 's panszlavismus mirigye ... Vész- jósuló jelek tűnnek föl honunk politikai egén. Minden erőnk egyítése szükséges, hogy a' fenyegető vihart eloszlatassuk. 'S erősek csak úgy leszünk, ha a' meg- szakadás okait szüntetjük meg, azaz, ha elkülönzött érdekeinket összeolvaszt- juk. 'S erre egy főszköz a' nagyobb 's tulnyomó értelmi sullyal bíró közép- rendnek alkotványunkhoz kapcsolása. E' közép- rend legnagyobb részét pedig a' vá- rosok képezik. A' városok fölszabadítása tehát első lépés állományunk erősíté- sére. Midőn O'Connellt kérdenék: miért sürgeti szinte kizárólag a' városi szer- kezet-javitást, elhagyva a' növelést, kereskedést, 's egyéb fontos ügyeket? a' zöld Erin ama nagy dísz így válaszolt: Egy anecdotá szerint az ördög egy em- berrel oly sok jót tett, hogy imez, háláját tanusítandó, fogadá, miszerint három ajánlat közül, miket az ördög neki teend, egyet teljesíteni fog. Az ördög erre azt mondá: barátom vagy öld meg atyádat; vagy üsd agyon anyádat, vagy részeged- jél le. Az ember az utolsót választá; de ittas állapotában az elsőt 's másodikat is megtevé, — 's az ördög mind a' három czélját elérte. Így mond O'Connell, én is a' nélkül hogy a' feketéhez hasonlítam különben magamat, azt hiszem, hogy mindenben célhoz jutok, csak Irland kapjon városi szerkezetet. És ha Irhon nagy fíja főteendőnek tartja az Ir városok reformját, nekünk magyaroknak még többszörös érdekünkben áll városaink állapotának javítása. Irhon tágasabb kép- viselettel bír: nálunk még kirekesztőleg egy néposztály foly be csak a' törvény- hozásba; Irhonnak nagy számu politikai egyesületei vagynak: nálunk ilyenek nem léteznek. Irhon népgyűléseket tart, mik kormány 's törvényhozásra a' közzé- lemény fejlesztése által nagy befolyással bírnak: nálunk, ezek dívatban nincsenek. Irhon a' kérjogot egész roppant nagyságában használja: minálunk e' joggalélés fölötté ritka. Irhonban a' sajtó teljes szabad- sággal működik: nálunk bár újabb időben tágultak a' sajtói viszonyok, de a' sajtó mozgalma más alkotványos országok sajtóinak hatásával még egyenvalon- ba nem állíthatók. Nálunk szinte minden közélet a' helyhatóságokban pontosul 's egész alkotványunk a' helyhatósági rendszeren nyugszik. Nekünk tehát fő- leg ezt kell kiművelniünk. És ha városainkat öngazgatásu szabad helyhatósá- gokká alakítjuk, ha a' bennük oly nagy mértékben rejő értelmiségnek gyakor- lati alkalmazására önközügyekbeni részvét által rászoktatjuk, 's képviselőiknek majd alkalmaszertint szavazatot adunk: szaporítani fogjuk törvényhozási testüle- tünknek értelmisulyát, 's különösen műipari 's kereskedési gyakorlati ismereteit. Éjszakamerika, 's Angolhonnak képviselői a' lawierekön (ügyészekön) kívül a' műipar 's kereskedés jelesb tagjaibul választatnak leginkább, mi az anyagi ja- vitások eszközzésére a' nevezett két honban tán leghatalmasabb befolyással bír. A' mi hongyülésünk nincs törvénytudók 's hivatali gyakorlati nagy járatossággal bíró tisztviselők híjával. De ugyan hol vannak a' nagy kereskedők, gyártók, vagy mérnökök, avagy a' műipar bármily gyakorlóji? Midőn az 1827. ediki hongyü- lésből rendszeres országos munkálatokat készitendő választmányok küldettek ki, az országgyűlés végig nézett sorain, 's im nem találtatott azokban, ki a' keres- kedés gyakorlati oldalait tökéletesen ismerné, 's kénytelen volt a' törvényhozás Wachtler Bernárd nagykereskedőt az egyik választmányhoz csatolni. Szintugy volt a' dolog a' legutolsó hongyülésen is, midőn a' váltókereskedési törvény ki- dolgoztatnák; ehöz is a' gyakorlati ismeretek miatt több nem követ-kereskedő meghivatott. És minél inkább ohajtnak haladni anyagi körben, annál érezhetőbb lesz a' híján, hogy törvényhozási testületünkben, a' tisztviselőségi gyakorla- tot kivéve, alig vannak gyakorlati egyedek. Tehát törvényhozásunk tökélyes- bitése is fölötté ohajthatóvá, sőt szükségessé teszi városainknak rendezését. Azonban e' rendezésnek több ága levén, ezekről külön 's terjedelmesben fogunk szólni. —

Budapesti napló. A' magyar tud. társaság mult hétfőn nyitá meg nagy-gyűlést Széchenyi István gr. elnöklése alatt reggeli tizedfél órakor; az ü- lések azóta ugyanazon órában naponkint folytattattak; a' nyelvtudományi pályá- munkák közt legjobbnak ítéltek Szilágyi István nagyszalontai tanító értekezése, és 100 arannyal fog jutalmaztatni, a' járulékjutalmat Fábian János györmegyei áldozó pap és széplakikáplán nyerte; a' philosophiai pályakérdésért almási Balog

Sámuel serkei reform. lelkész részire ítélte a' 100 arany, Varga Jánoséra pedig a' járulékjutalom; végre a' versenyzett 9 vígjáték közül Nagy Ignácznak „Tisztujítás“ című 4 felv. vígjátéka nyerte a' 100 aranyat, másodjutalomra pe- dig Szigligetinek „Kinizsi Pál“ című 3 felv. vígjátéka ítélte méltónak, végül nagyjutalomra vagy is 200 db. aranyra, visszatérőleg az 1840. művekre az 1841-ki illy igényű munkák bani meddsége miatt, Vörösmarty újabb poetai munkái. Sem- mi új tag ezuttal nem választatott. A' köz-ülés holnap reggel tizedfél órakor tartá- tika a' megye nagy tere mében, mit lakoma fejezend a' casino-teremben. — Ehren- reich Ádám pesti mű kereskedő, mint már bővebben is említve volt lapjainkban, Ma- gyarország 's Erdély történeteit képekben adja, mely gyűjteménynek első két lapja már megjelent, magyar-német szöveggel; e' két lap Álmos, első hg. vá- lasztatását és Magyarországot elfoglaltatását Árpád által tárgyazza, 's mind a' két lapot sikerültnek mondhatni. Minden 6 hétben egy szállítvány jelenik meg, nagy ivrében, 4 képpel 's két lapnyi magyar-német szöveggel; diszkadásu fűzet ára 2, közönségesé 1 pgő forint. Fels. urunktól kezdve fens. nádorunk a' cs. k. fő- lgeek, országunk hg. primása 's több mind két nemű méltóságosai aláírásával szerencsés e' munka dícselkedni. — Emich Gusztáv pesti könyvtáros feltéve, hogy legfelsőbb helyről kegyelmes engedelmet nyerend, Petricsevics Horváth Lázár szerkesztése alatt jövő évelején „Honderű“ cím alatt „Pesti Sa- lon“ mellékklappal divatujtságot szándékozik kiadni műveltebb hölgyeink számára. A' részletes programma, mint halljuk, rövid idő múlva meg fog jelenni. Ugyan E- mich G. könyvtáros Budán a' várban könyvkereskedést szándékozik nyitni, mihez legjobb szerencsét kívánunk neki, ámbár nem igen merjük öt vérmes romények- kel kecsgetni, miután köztudomásu, hogy a' budai hölgyek 's urak egyetlen garas arnyi czérnaért vagy burnótért is rendesen Pestre szoktak jőni, habár csá- kányok hullanának is zápor helyett az égből. — Most hagyta el a' sajtót 's ország- szerte minden könyvtáros nál kapható két ezüst huszason a' „Külföldi Regénytár“ 2ik kötete, melyben „Grandet Eugenia“ befejeztetik, 's egyszersmind megkez- detik „St. Roche“ irta Palzownő, fordítá Nagy Ignác; ez utóbbi regény ugy szólnván példátlan hatást szült mindenütt, hol német nyelv hangzik, 's a' Kisfa- ludy-társaság és Hartleben kiadó bizonyosan hálára kötelezik magok iránt az e- gész magyar olvasó szépnemet, e' jeles regénynek illy gyors, pompás és mégis olcsó közrebecsátása által. — Holnapután szinte 2 huszason minden pesti könyv- arsnál kapható leend a' Szinmütár 35ik fűzete, melyben „Matild“ nagyhirű fran- czia dráma foglaltatik 5 felv. Pyat és Sue után Irinyi József által fordítva. E' drá- ma nemzeti szinpadunkon 3 nap alatt kétszer adaték bérlétszűnéssel, 's első a- datásakor ezer forintnál többet jövedelmezett, és 2ik előadások is ugy megtölté színházunkat, miké az most már op erai előadásokon is csak ritkán tapasztal- juk. — Kis Bálint képiró, ki ről többször méltányos dícsérettel em- lékeztek már hazánk lapjai, szállását a' sebestényiaczi Jancsóházba helyezte át, hol művészi ecsetje mindenki számára készen áll, ki magát örökít- tetni kívánja. — Játékszini krónika: nemzeti szinpadunkon f. hó 18ikánada- tott „Fekete dominó“ dalj. 3 felv.; 19ikén Lendvayné jutalmaul bérszűnéttel e- löször „Matild“ dráma 5 felv., Pyat és Sue után francziából ford. Irinyi József; a' közönség, mely illy nagy számmal már majd fél év óta nem jelent meg színházunk- ban, már elejétől végeig legnagyobb tetszéssel kísérte ez érdekes szinművet; 20ikán „Pénc, dícsőség és nők“ vaudeville 5 felv.; 21ikén Fancsy jutalmaul bérszűnéttel másodsor „Matild“ dráma 5 felv.; nézők ismét nagy számmal, 's a' tet- szés ismét zajos és általános volt; 22ikén: „Belizár“ dalj. 3 felv.; 23ikán „Bo- rostyánkoszoru“ szinj. 5 felv., a' rendkívül csekély számu közönséget majd ha- lálra untató e' német silányos, 's mégis a' németek mérészenek szót emelni a' franczia dramák ellen, főleg most, miután a' bécsi várszínházban is napirende- vannak már a' franczia dramák, honnan eddig száműzetve voltak; az ottani igaz- gatóság bizonyosan átlátta, hogy már a' bécsiek is jobb táplálékot kívánnak a' sok sületlen és keletlen étel után; 24ikén „Az ördög naplója“ vaudeville 3 felv. —

Budai jótékony nőegyesület. Mlgos puchói Marczibányi Lőrincz ur, ö felsége aranykulcsos hive, 's a' t. kir. itélő-tábla közbirája, 's neje mlgos Kállay Antonia csillagkeresztes hölgy, dícső őseinek — kik annyi alapít- ványt tevőnek országszerte — nyomdokit követve, a' kebelbeli silylők intézeté- nél egy betegágyat 1000 pengő ftal alapítani sziveskedének. Melly nagyszívü- ségükért azon elhagyott felebarátok nevében is, — kik ez alapítvány gyümölcsé- ből ápolást nyerendnek — leghőbb hála nyilványittatik. Budán 1842ki november 17én tartott ülésből. Külkey Henrik egyesületi titoknok.

FIGYELMEZTETÉS. Értésünkre esett, miszerint némelly megyékben Irinyi János ur által — a' pesti ifjuság nevében — kiadott több gyűjtő iv kering, en- nek következtében mi kir. tábl. jegyzők ezennel nyilványítjuk, hogy azok nem- csak megegyezésünk hiányával, hanem egészen befolyásunk nélkül bocsáttatvák ki. Ha tehát az említett ívek netalán némi kellemetlenséget, zavart vagy vissza- élést okoznának, ezen figyelmeztetés folytában magunkat a' vád és gyanu terhe alól fölmentetni kérjük. Kelt Pesten nov. 22ikén 1842. Degré Alajos a' kir. tábl. jegyzők által megbízott.

A' m. gazd. egyesület f. h. 10kén a' n. casinóban e. elnök Ká- rolyi György gr. előülése alatt számos r. tag jelenlétében nagygyűlést tartván: I. Olvastatott a' választottságnak utóbbi (novemb. 9kei) üléséből kelt jelentése,

mellynek következtében az egyesület hálás mély köszönetét nyilváníttja főgnádor ö cs. kir. fenségének kegyes részvételeért, miszerint az egyesület jó szándéku törekvésének zsengeit pártolva a' gyümölcskiállítás saját gyümölcsöseitől küldött nagybecsű 's jeles alma-s körtvély-mutatványival ékesíteni sőt annak kegyes megszémleléseül magát megalázni 's magas tetszése kifejezésével az egyesületet és honi gyümölcsstermesztőinket a' kezdet szilárd folytatására buzdítani méltóztatott. II. Olvastatott egyesületi előadó Török János urnak saját és Bujanovic Eduard és Rudolf urak, mint követtársai nevében a' németországi mezőgazdák stuttgarti gyűléséről kelt érdekes jelentése, mellyből örömmel értesülvén az egyesület jelentő követeinek szives fogadtatásukról 's kitüntetésükről, nekik az egyesület képviseléseért 's ebbeli szives fáradozásikért köszönetet szavazott, egyttal e' tartalomdus jelentésnek közretétele elhatározatván egyesületi előadó ur a' németországi mezőgazdák jövő évi gyűlésére közakarattal előleg megválasztatott. III. Egyesületi előadó Török János ur szóbeli előadásával részletesen leírván utazását, mellyet az imént érintett alkalommal Würtenbergben, Baaden nhségben, Nassauban, Hassziában 's Bajorországban tön, azzal gazdag élvezetet nyújtott a' gyűlésnek 's a' magával hozott gazdasági becses tárgyak köszönettel fogadtatván, azonköz ohajtás fejeztetett ki, miszerint ezen utazásának tartalomdus leírása egész terjedelmében minélelőbb közretételenek, mellynek is legalább vázlata addig is a' Magyar Gazdában fog közöltetni. IV. Részint a' választottsági jelentésből részint e. előadó Török János uréból szomoruan értesült az egyesület azon veszteségről, melly ügyét denglázi Wittmann Antal fngi udv. tanácsos, és valamint a' magyar ügy több külföldi gazdasági egyesület tagjának kimultával érte, ki hosszuévson át viselt jószágkormányi érdemdús pályájáról legközelebb lelépven, gazdag reményeket nyujta ezen egyesületnek, hogy becses éltének nyugalomban töltendő éveit ismérteit 's tapasztalásai közléseivel a' közjónak fogja szentelni. Az egyesület a' dicsőült érdemeit annak idején „Emlékkönyviben“ örökíteni el nem mulasztandja, addig is vigasztaló köszönet szavaztatott a' boldogult érdemes fiának denglázi Wittmann János m. óvári felügyelő urnak, ki boldogult édesatyja iránti tiszteletét az egyesület előtt is tanusítandó ennek tőkeértékét 300 pfttal öregbité 's ezen őszszeg Wittmann alapítvány neve alatt fog kamatozni a' közjóra. V. Előadó ur indítványára Gärtner tit. tanácsos, és a' würtenbergi gazd. egyesület elnöke, Wekherlin Antal hohenheimi igazgató 's udv. tanácsos tiszteletli — továbbá Zeller nhsig tanácsos Darmstadtban, Albrecht tit. korm. tanácsos Wiessbadenben, dr. Crusius Lipeseben, dr. Göricz és prof. Rieke Hohenheimban, director Pabst Eldenában 's Masslof orosz st. tanácsos Moszkvában részint becses küldeményeik tekintetéből, részint azon hasznos összeköttetés gyarapítására, melly ezen egyesület javára általok külföldön eszközöltetik, levelező tagokká nevezettek ki. VI. Bejelentettek az utóbbi ülések óta keletkezett alapítványok, mellyekszert az egyesület tőkeértékét következő hazafiak gyarapíták: denglázi Wittmann János 300 p. f. Forgács Ist. gróf 400 p. f. Forgács Miklós gr. 400 p. f. Forgács Zs. gr. 400 p. f. Festetics Leo gr. 200 p. f. Jobst Rupprecht József 100 p. f. gr. Kálnoky Gusztáv 500 p. f. Mares Istv. hités ügyv. 200 p. f. Mayer Ignác nkereskedő 200 p. f. Micsky Zsigm. 200 p. f. ifj. Szabó Pál nkereskedő 200 p. ft. ifj. gr. Zichy Ferencz 200 p. f. ezek köszönettel fogadtattak. VII. Rendestagokká lettek: Birk Józ. m. óvári u. pénz beszedő. Bors Józ. m. kir. hlytótan. ügyviselő, Császár Ferencz váltó főtvényszéki ún. Cseremiszy Miklós st. kancell. fogalm. Dubniczky Fer. tb. 's urod. törv. Dubraviczky Simon pestmegyei első alispán, Farkassányi Samu tb. Forster Kár. tolna m. főügyész. Ghyczy Kálmán komárom m. főjegyző. Gózon Máttyás sz. kir. Buda főügy. Havas Ignác tolna m. t. főorvos, Jánik Ferencz jószágfelügyelő, Job János tb. Karner József m. óvári u. tiszt. Keesz János m. óv. gazd. segéd. Kleyle udv. tanácsos, Kopfmann János m. óvári ur. felügyelő, Krzisch Taddé korm. tanácsnok 's kir. család jószágigazg. Libics Károly m. óvári u. igazgató, Major Pál m. óvári u. törv. seg. d, Mayr Károly pesti magáros, Pintér Miklós Mosony m. eskütt, Pisztory Jak. pestvárosi tanácsnok, Pollák Ign. Mosony m. főorvos 's nyug. gazd. int. tanító, Rikl János m. óvári urodalmi tisztartó, Rósa Lajos m. kir. helyttartósági ügyv., Schönauer János m. óvári ur pénz-beszedő, Schuster Emmanuel m. óvári u. kasznár, Strand János m. óvári ur. számtartó, Vághy Ferencz a' fml hétszemélyű tb. váltóügyi előadó, Zanecker Antal a' m. óvári urod. levéltárnoka 's műszer-felügyelő, Zizelsperger János tisztartó, Zorkóczy András fm. hg. Brezenheim jószágfelügyelője. VIII. Hálás köszönettel fogadtattak azon hazafiúi adakozások, miszerint Eszterházy Pál hg. örök alapítványa kamatin felül az egyesület céljai elősegítéseül évenkinti 40 pftot 's Lichtenstein Aloiz hg. szinte alapítványa kamatin felül évenkinti 60 pftot. valának kegyesek ajánlani. IX. A' földészeti szakosztály f. é. nov. 8kai ülésének határozatai valamint X. A' gyümölcstenyészési szakosztályi szinte jóváhagyással tudomásul vétettek 's e' szerint a' honi gyümölcstenyészők közül szakosztályilag kijelölteknek odaitelt emlékpénzek az illető főkegyesületek 's törvényhatóságok utján fognak megküldetni. XI. A' pénztár állapotjának előadása következtében az idej számadások megvizsgálásaul bizottság választatott melly a' legközelebbi nagy gyűlésnek a' jövő évi költségvetés javaslatát is előterjesztendi. XII. Azon t. cz. hazafiak, kik alapítványi és részvényalíráások gyűjtése végett még 1840dik évben megkértettek, szives fáradozások sikerének minélelőbbi közlésére ezennel is felszólíttatnak, hogy az egyesület az év végével erejét tökéletesen ismérve tennivalóji iránt biztosan számithasson. Kelt Pesten a' m. gazd. egyesület nagygyűléséből nov. 10én 1842. Kacskovics Lajos m. k. egyesületi titoknok.

A r v a m e g y é n e k oct. 10ki közgyűlésén a' szönyegre került nevezetesh tárgyak ezek voltak: Szabadka kir. városnak a' törvényhatóságokhoz intézett körlevele az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választmányhoz utasított. Fejér vármegyének Bereg azon felhívását nem helyeslő levele, hogy a' magyar római katolika egyháznak római függéstől kiszabadítása 's önálló magyar egyházzá leendő alakítása eszközöltessék, tudomásul vétetett. Vasme gyének panasza, hogy a' megyéjebeli iskolák fölsegélésre hozott határozata legfensőbb helyen megsemmisítették, nem pártoltatott. Beregnek a' censura elleni panasza, vegyes házassági ügy iránt, 's a' magyar kath. egyház önálló kormány függetlenségét szorgalmazó körlevelének első pontja, ugymint a' megyék törvé-

nyes közértekezési jogait akadályoztató pártoltatott, és sérelmül följegyeztetvén a' követeknek utasításul adatni rendeltetett; többire nézve pedig a' vegyes házasságokban keletkezett új rendeletek iránti tárgy, a' mennyiben sérelmet foglalna magában, az országgyűlési választmányhoz utasított; a' harmadik pont, mint a' polgári törvényhozó testülethez nem tartozó, tudomásul vétetvén. Torontál, hogy a' nádor- 's koronaöri választások csak a' hatóságoktul kapott utasítás után történjenek, pártoltatott. — A' turopolyai nemesek panasza is hű részvétellel fogadtatván, közpártoltatást nyert. — Fejérnek a' vasutak, nemzeti bank 's rézpenz iránt közölt 's pártolásra felhívó levele következtében, mivel a' Pestről Fiumébe viendő vasut pártoltatását e' megye már is elhatározta: annak ezuttal is habár statuskölségen létrehozatását azért is ohajtja, hogy miután Magyarország az ausztriai statusnak gazdagon jövedelmez, az eddigi ausztriai statuskölségen épült 's további építés alatt levő birodalmi vasutak nevezetes részvétét csakugyan honunknak köszönheti; kívánja továbbá e' megye a' névszerint külsőjével ellenkezésben álló rézpenz belértéke utáni veretését 's az ugynevezett váltócédulának mint az ország előtt egyedül ismértes igaz értékű arany 's ezüst péuzzel meg nem férhetőknék megsemmisítését; a' nemzeti bank felállítására iránt, e' kívánatos intézet szerfelett bajos oldalai miatt az országos tárgyakkal foglalkozó választmány meghányására 's javaslatára bízotván. A' fiumei kapitányság hasonló tárgy felhívása pártoltatott. Nádor ö fens. az orsz. pénztár számadásit közlő 's magyar levele éljenzéssel fogadtatott. — A' marhahús ára 9 kr., bárányhúsé pedig 8 kron meghagyatott. Ennek folytában indítvány tétetett az iránt, hogy a' szesz italoknak e' megyében mértékentül hágott ára határozatassék meg, annál inkább, mivel azoknak árulása földesuri jogokhoz tartozván, e' megye pedig majd egészen az árvai urodalom sajátja levén, illyenmü italok szerfeletti ára a' megyei jobbjátságára rendkívül nyomasztó; miután tehát az említett czikkok iránt a' fenálló törvények rendelete alá nem esik — jövő országgyűlésen indítványoztatni határozatott, hogy minden jobbjágnak akárminemü ital másunnani behozatala engedtessek meg. Jövő évnegyedes közgyűlésünk dec. 19., törvénytékünk pedig dec. 10re tüzetett ki, melly a' gyűlést mindig meg szokta előzni. A' nm. htan. közölven megyénkkel a' fölemelt postabér lajstromát; a' megye RRei felírás utján megkérni rendelék ö felségét, hogy a' postabér — mig iránta törvényes intézkedés történik — az előbbi mennyiségben hagyassék 's a' postai törtvények magyarul szerkesztessenek; a' mostani német törtvényekben látható bélyeg pedig, mellyet a' RR. szintügy sérelmesnek találtak, szüntessék meg. A' nm. htanácsnak azon tudósítása, miszerint az ausztriai örökös tartományok és Magyarország közti levelezések, legfensőbb helyről érkezett renedelethez képest latin nyelven lennének szerkesztendők, — alkalmazás végett helyeslőleg tudomásul vétetett. — Takarékoság tekintetéből többi között az adószedési forintokint garas megszüntetését, 's e' helyett a' nem fizető adózókra sokkal költséges bírói eljárás 's végrehajtás általi beszédés rendeltetett, mellynek van ugyan helye, de csak utolsó szükségben. Meghagyaték továbbá, hogy a' helységek számadásinak kivonatát, miután a' földesuraknál megvizsgáltattak, sz. bíránk a' gyének terjesszék elő. 'S végre a' helységek költségire 's rovására tenni szokott bármi ajándék megtiltatott.

Érsekujvár. Ha valamely nép szellemileg csak annyira fejlődött ki, hogy korszerű vezéreltetve az elfogultság fátyola alá bepillanthat, úgy már elérte azon értelmi fokot, melly elmaradása visszataszító meztelenségét tüntetvén elő, keblében a' haladás vágyát 's ennek teljesülését föltételező áldozat-készséget ébreszt föl. Olyankor csupán egyesülés kívántatik 's a' nép összes erejének érzetéhez jut 's mert akar, mert összes erejéhez hite van, — soha sem olly szegény, hogy a' hiányt legalább némileg ne fődözhetné. Dicséretes példát nyujt erre Nyitramegyében keblezett érseki mezőváros „Érsekujvár“, mellynek polgársága majd minden kivétel nélkül kézművekből élődvén, a' vidék vásárit kénytelen őszszabarangolni, hogy sovány keresetéből családja szükségait csak szegényül is elláthassa. 'S ime Érsekujvár szegény polgárai ön erejükön minden számba vehető nagyobb küladakozás nélkül a' város közepén egy költséges, nagyszerű és diszes épületet emeltek olly czélból, hogy az a' sardadozó honfiaknak tanodaul szolgáljon. Ezenfölül a' tanítói fizetések biztosító alapítókét is meggyűjtötték 's e' f. év őszhó 2kán fels. engedelemmel négy latin osztályt nyitottak meg. Ki azonban azt vélné, hogy e' szegény város polgárai itt megállottak, 's ölbe tett kezekkel henylve azt hiszik, hogy már a' nevelés érdekében mindent elkövettek, az csalódnék. Ugyanis f. hó 6kán gyűltek legelőbb össze a' helybeli esperes által indítványozott 's nagylelkű adakozással pártolt kisedovó intézet részvényesei, 's adakozóji, 's az esperesnek korszerű és hatásteljes szónoklattal előterjesztett tervezete szerint az egyesület alakult is. 'S bárha örömmel hiszszük, hogy intézeti pártfogóné ul megkért urodalmi főkormányzóné az egyesület előmozdításaért ezentul is buzgand 's városunk fölvilágosult előljároságának e' részben megkezdett dicséretes igyekezete is szép jövedővel biztat: mindazáltal kénytelenek vagyunk megvallani, hogy az eddigi őszvény igen kevés, helyzetünkben gyöngé vállaink a' megkivántató összes költségeket nem bírják meg, pedig erőnk tulbecsülése csak olly káros hatásu lehetne, mint a' vétkes hanyagságnak árnyképei. Azonban vigasztalva tekintünk egytetünk jövedőjébe, mert kegy. földesurunk, hgprimásunk atyai részvéte édes reménnyel tölti el keblünket. Ugyanis ő herczegsége, mint a' gyűlésben hitelesen mondatott, magának az aláírási v mását megküldeté; 's mi gyermeki örömmel várjuk ő hgsége atyai intézkedéseit, mert ő, ki a' közjóért nemcsak hön buzog, hanem nagylelküleg áldozik is, bizonyosan hű alattvalóinak 's alattvalóji utónomzedékeinek emlékében e' részben nagylelküleg fogja magát örökíteni. Adja az ég, hogy hg-atyánk nagylelküségének 's telhető buzgó törekvésünknek édes gyümölcseit minélelőbb élvezhessük. Nem mulasztandom el az egyesület mibenlétéről a' tisztelt közönséget ezentul is értesíteni. Egy honfi.

(H a l á l o z á s). Tolnamegyei Sár-Szent Lőrincz ágostai vallásu egyetelen tiszta magyar ajku népes közönsége folyó nov. 1edik napján szeretve tisztelt lelki pásztort, Balassa János urat, ns Tolnamegye tbiráját 's a' Tolna, Somogy és baranyai esperesség levéltárnokát, hasznos és munkás életének 59dik évében mellvizibetegségben veszté el, 31 egymásutáni év leforgása alatt

működött az érdeműs férfiú az urnak szelid és bölcs kormányja alá bizott kertjében 's a' belső öntudat azon édes érzetével, mely a' vállak felébe nehezült, terhes kötelességek, minden ágazatnak legpontosb betöltésében találja csak lelke nyugalmát, hajta fejét a' sirba! A' boldogultnak egész élete folyamát tisztavallásosság, erkölcsi szilárdság, vas szorgalom, családját 's hiveit egyformán boldogítani törekvő nemes kitűrés karöltve jellemzők — 's valamint amaz ugy ezek is a' megyének jelesbjei előtt, magának köztiszteletet és szeretetet kivívott férfiúban édes és lelki atyjokat egyiránt kesergik. A' gyászba borult özv. anyának vesztését, habár a' köz anyának nevelt 's jelesen a' papi, orvosi, törvényi és gazdasági szakokban jeles négy fia 's két hajadon árváji képesek is némileg enyhítve pótolni; de az árván maradt Lőrincz! sokáig érzendi hogy Balassája nincs többé! — Nov. 13kán tömérdek közönség könyei kísérek nagy hatású életére tekintve a'kora elhunytat — az őt tisztelve szeretett — későre feledő 's határtalan ragaszkodása jeleit ez által is kitüntetett gyülekezettől, nemes részvétellel vállalt közkölségen épített sirboltba 's az érdemes gyülekezet az elhunytnak érdemei méltatását még azzal tetézte tanusította, hogy minden temetési költséget 's a' végtiszteletre összesereglett vendégek, egész megelégtelenségig való ellátatását, nemes keblű és bőkezűleg viselte. — Tóth Ferencz. —

(*Debreczeni újdonságok.*) Legközelebbi alkalommal midőn Debreczen városán utazván keresztül a' polgáregyesületi ebédlőterembe tértem 's ebéd fölött szóval-fátsba jövék egy öreg urral, kérdezvén mi újság Debreczen városában? „Uram a' haladás szerfölötti.“ — „Szerfölötti! mint lehet az? hisz a' világ lármás kürtje azt hangoztatja mindenfelé, hogy Debreczen még száz évvel áll hátrább mint némelyik sz. k. városok.“ — „Ez rágalmasz, ez nem való, mert tekintsük meg csak Debreczen n. tanácsnokának néhány évi műveit 's jeles elveiket 's ha mind ezt fontolóra vesszük, akkor nem fog semmi okos ember kételkedni azon, hogy valóban csupa rágalmasz a' világ illy kürtölése, mert nem áll é már egész fényében a' város nagszerű háza, nines é artézi kutja, melynek már későül párja is, nem szaporodik é a' kisdedovó intézet pénzalapja?“ — „Jól van! tehát világosítson föl kegyed engem az egésztől, mert az én eszmém igen furcsák, 's mindaddig a' világ hirtelenségig hittel hódolok, míg ellenkezőről meggyőződve leendek.“ — „Hallja tehát kegyed, mielőtt a' város műveiről szólnék, záradék alatt figyelmeztetem kegyedet arra, hogy a' főbíróval kezdve egész legutolsó szenatorig minden egyes személyben itt nagy erőt képzeljen, mert mindegyiknek imádatok hatalma a' polgár és pórnéptől 's azonkívül mindegyik bír még egy hatalmas fesszpontositott eszmével, 's épen azért kívánatlik itt nagy esata 's hosszas idő, míg az egészről egy közakaratt fejlődhetik, 's épen ez az oka, hogy a' világ hirtelenségig kürtje Debreczen városának művelődési polezát száz évvel tartja hátrább lenni többi városinkéhoz képest. De nem mind arany ám az a' mi fénylik, mert vagynak ám a' városnak is érdemei.“ — „Melyek azok?“ — „Nem látja kegyed, hogy két t. i. egy polgári és egy uri kaszinó létesülése ékesíti ns városunkat, 's a' mi több, nem szégyell ám jelenleg egy ügyvéd, sőt még egy földesúr is egy polgárral egy terem társaságban lenni.“ — „Ha nem szégyell, mire való tehát az uri kaszinó?“ — „Jaj! oda csak magistratuális tiszték járnak, továbbá nem tudja kegyed, hogy most már estvént az utcák ki vannak világosítva.“ — „Tehát ezelőtt nem voltak?“ — „Néha szépen fényellett a' holdvilág, akkor az volt a' felelet: hogy olyankor világosításra szükség nines, máskor holdvilág nem lévén, akkor pénzhány alapult okul — de most már hála az égnek, mégis minden tízedik háznál csak pislog egy mécs a' főutezában.“ — „No ez derék; egyéb újság nines?“ — „Vagy igen uram, már legalább husz éve, mióta a' magistratuális urak egyes eszméji meggyesülhetnek egy város-kórházi juvitás iránt.“ — „Tehát van itt kórház is?“ — „Igen is uram, még pedig olyan, hogy egész Európában ritkálhatni mását; mert ha tizenkét beteg kerül a' kórházba, akkor hatnak is fejlődő szalmazsákon kell fekdünni, a' másik hat pedig ronesolt piszkos ágyneveléssel ellátott nyoszolyában 's egy nedves egészségtelen szobában várja a' természet gyógyerejét.“ — „Tehát orvos sem jár a' betegekhez?“ — „Volna ugyan a' városnak két physicus 's ugyanannyi sebész, de minthogy az orvos doktorok is szintoly hatalmas lények magok személyökben'nt jmint a' magistratuális tiszt urak, tehát őszintén nyilatkoztak, hogy elég ha a' város szegényeit ingyen gyógyítják, de a' térdig érő sarat nem tapodhatják naponkint a' kórházig, pedig hírszerint alig rendelnek évenként néhány szegénynek egy kis hashajtót v. hánytatót, azt is csak úgy ha házukhoz megyen a' szegény, így kénytelen a' város egyik sebész naponkint egyszer a' szegényeket fölőleg megnézni.“ — „S ha valami sebészi műtétet kellene történetből véghezvinni, kire bízhatik az?“ — „Az istenre, mert hírszerint az ahoz megkivántató eszközöket a' rozsdára régmegette.“ — „Ezek igen szépek, tud é még kegyed többet?“ — „Igen uram, van már közel 30 éve, mióta áll a' tanácskozás a' város főutezáji igazittatása fölött, de még az eszmék alapos egyesülése szenderog.“ — „Talan nagy sár szokott lenni Debreczenben esős időben?“ — „Nem nagy uram, csak nagy miklós utcát hozom fel példaul, hogy eső utáni elázott állapotjában egy üres kocsi hat lóval befogva a' sárba dül.“ — „De már ez szegényen.“ — „Szégyen ugy é? „Hallja tehát kegyed még van egy fontos eset. Én fölőbb a' haladásról a' haladásnak legfőbb polezán az orvosi tudomány áll Debreczen városában.“ — „Hogy-hogy uram?“ — „Itt egy új medica facultas derült napfényre, hála az égnek most már kettőt számítunk Magyarorszában.“ — „Es hány tagból áll?“ — „Csak egy erős hatalmas személyből.“ — „Ha ha! neveltség.“ — „De igaz uram, mert tudja kegyed azt, hogy jelenleg minden művész iparkodik művészetében magát tökéletesíteni, a' régieket megvetve, az újabb divatokhoz ragaszkodnak, épen így van a' dolog az orvosi tudománnyal is Debreczenben. Halljatehát a' történeteket. Minthogy Debreczen városban az orvosok száma tizenkilenczre szaporodék 's négy v. ötön kívül a' többi csak teng vegetál 's mivel Debreczen hat főutezára vagyon felosztva, tehát a' város czélszerűleg kívánt intézkedni, hogy a' halottvizsgálás hat részre osztassék, azért négy híes sebész a' ts. pesti egyetemről megpróbált 's alkalmasnak találtatott orvosi pályájokon szerzett tudományuk gyakorlásra szabad oklevelekkel ellátva folyamodott a' ns tan. elibe e' hivatali elnyerhetése végett, 's midőn már a' ns tan. által a' halottvizsgálók megválasztattak, akkor lépett elő egy nagy hatalmas erő 's nyíltan nyilatkozott ho! hó! ns magistratus! még először meg kell őket próbálnom: vajjon alkalmasok é e' fiatal suhancok a' halottvizsgálásra vagy nem? mert ezek Pesten, és csupán csak a' régi schlandrian systema szerint végezvén orvosi pályájukat, a' legújabb orvosi kordivatból semmit sem tudnak, még először meg kell lát-nunk, mennyire vagynak a' pesti egyetem oktatása által tudománnyal felruházva. Így szólalt meg egy mellékszobában egy nagy hatalmu férfi a' városbáznál, 's kit lá-nak a' sebészek? egy öreg városi orvost. No jöjjenek be kendtek rend-re? Ők indirecte feleltek a' kérdésre, de directe ugy a' mint azt a' pesti egyetemen tanulták, azzal azonban a' physicus ur nem lévén megelégedve, kettőt visszavetett. Kendtek tanuljanak hat hétig, mert jelenleg még nem alkalmasok ezen hivatalra. Uram! hisz minket a' pesti orvosikar szigorúan megvizsgált 's alkalmasnak talált, és az ur minket vissza akar vetni? Itt én vagyok a' debreczeni egyetem, és én nem találok kendteket alkalmasnak, hallgassanak kendtek, — ha pedig kendteknék nem tetszik, tehát nem lesznek kendtek halottvizsgálók.“ — „De uram már ez nagy botránykozttatás; midőn egyes ember egy egész tudom. egyetemi kar itéletén akarja magát tultenni.“ — Illy épületen történet csakugyan méltó a' köztudomásra, azért vagyok bátor a' t. cz. olvas. a' debreczeni újdonságok

által egy kis mulatságot szerezni 's a' helybeli némely nagy hatalmu urak önkényes tet eiket mindenkinek tetszésére bízva elmékedés után méltólag megítéltetni. K.M. Brassó, nov. 11kén. Ma reg. 11 órakor hagyta el városunkat 13 napi itt mulatás után Ghika Sándor, 's N. Szebenen keresztül, hol rövid időre megszálland. Bécsbe indult. Tegnapelőtt érkezett ide a' nagyspartér Ghika Konstantin, hanem már tegnap visszautazott Bukarestbe, mivelő hivatalában nem háborították. Ghika Sándort sok híve kísérek ide, úgy hogy bucsuzása könnyező barátjai körében igen szivreható volt; áldáskívánások kísérek őt kocsijába, melyben ő Jeromin nevű hadisegédjével fölük eltávozóék. N. Szebenben novemb. 12dikén ért a' hazahagyott hoszpodár 's egy vendéglőben megszállott.

Szervia.

[Német lapok a' keleti ügynek fontosságáról.] Belgrádból semmi új érdekesség nem közöltetik, csupán annyi, hogy a' kerületek követei még folyvást Belgrádban vannak 's ott is maradnak mindaddig, míg az elhanyagolt kormány egészen rendbe fog hozatni. — Mihály hg Ujvidékről ismét Zimonyba tért vissza nov. 13kán, 's másnap Emin efendi őt meglátogatta, mi volt beszélgetésök tárgya? még titok. — Nagyon sokat irtak már a' hirlapok a' szerb ügyekről nemcsak minálunk, hanem külföldön is. Legközelebb a' 'Phalange' 's utána a' 'Rhein. Ztg' 's több német lap illy tartalmu cikket közölnek: „Az új uralkodó gyors megerősítettése a' porta részéről, Butenieff váratlan hatása Sztambulban, hogy a' szerb ügy a' szyriai egyezkedésekként, ne kerüljön az 5 hatalmasság itélőszéke elé; mind ez olly csapás, mely egész Németországot megrendítheti. Tudjuk: Ausztria politikája jelenleg: a' fekete tengerig szabad hajózást fentarthatni; ha előbbutóbb Ausztria vámegysületünkhöz csatlakozandik: akkor a' Duna 's fekete tenger életkérdés egész Németországra nézve (?). Ezen kilátás most egy vonással dugába dől. Oroszország csak fölügyelőt tartand Belgrádban 's a' dunahajózás kizárólag kezében van, a' fekete tenger orosz tengerré leend 's ezen nyomást egész Németországnak éreznie kellend. Poroszország szinte mint Ausztria károsul e' forrongás által 's a' szerb ügyet valóban német-orosz ügynek nevezhetni. Moszkaországban van saját politikája és van Angliának is, minek ellenében szükségképp kell egy német-francia politikának keletkeznie, mely az egész emberiség politikája leend.“ Azt mi már megszoktuk, hogy ezen jámbor németek Magyarországot 's nemzetet, mint nem levőt, soha szóba sem hozzák; boldognak képzelik magokat azon édes hitben, miszerint ők a' magyarokat már teljességgel elnyelték; különben megfoghatlan: mikép maradhatna ki a' keleti kérdések mellől a' magyar nép, melyet azok legközelebb érdeklík?

Spanyolország.

(A' ministerség elleni szövetekezés nyilatkozata. Elegy.) A' ministerség ellen a' cortes különböző színezetű tagjai közt szövetekezés alakult, mely legközelebb illy nyilatkozatban mondá ki elveit: „Mi nem törekszünk kormányhatalom után, következképp nem is szándékunk a' ministerséget rendszeresen üldözni, hanem csupán ez elveket törekszünk épségben föntartani: minden szabad kormány első biztosítéka a' törvényszerű személyes szabadság, ezt minden megtámadás ellen ótalmazzuk. Mi szilárd és erős kormányt akarunk, de mindenkor a' törvényszabta korlátok közt, 's elmellőzésével minden erőszaknak, bármikép törekedjék is az majd a' közjó köpönyege alá rejtetni. Iparkodni fogunk, hogy viszonyaink a' külföldhez szorosabbak legyenek, a' nélkül, hogy nemzeti becsületünket vagy bármi nevű érdekeinket megsértenők. A' sajtószabadságot egész terjedelmében ótalmazzuk a' törvény világos értelme szerint, törvénytelen kicsapongását ellenben szigoruan büntettetni kívánjuk. Általános törvénykönyv szerkesztése napról napra nagyobb 's mellőzhetlenebb szükségé válik. A' ministerségi felelősséget szilárdabban alapokra o hajtjuk állítatni. Egy szóval, mi betű szerint 's tényleg akarjuk teljesítetve látni az 1837iki alkotványt, melyet a' nemzet önmagának adott.“ — Hire jár, hogy a' királyné nagykorúsága bekövetkezte után Espartero a' philippini szigetek alkirályává fog kineveztetni, még pedig örökségi joggal. E' hir terjesztőji alkalmasint feledék, hogy Esparteronak gyermekei nincsenek. —

Anglia.

(A' királyné látogatására ment Wellington hghez. Elegy.) London novemb. 1 likén: „Tegnap reggel az egész udvar Walmer-Castlebe utazott, a' kenti partvidékre, hol Wellington hg. pompásan fogja a' királynét megvendégelni. — Fridrik es. kir. fhg a' skót földet 's Anglia és Wales nagy részét bejárván, ismét visszaérkezett Londonba, honnan néhány nap mulva tovább utazandik. — Nov. 5én 130 gentleman lakomával ünneplé Horne Tooke 's társai emléké, kiket 1794ben a' férfias szellemű eskütszék a' fölségsértési vád alól fölment, ámbár a' kormány mindent elkövetett halálra itéltetésük kieszközlésére. — A' gyujtogatások fölélmesen szaporodnak az országban, mi mindenkor legcalhatlanabb jele szokott lenni a' nagyobbuló népinségnek. — Az angol chartista nők példáját már Irlandban is követik az asszonyok, és repeal társulatokat alkotnak. Egy hölgy, ki az ó-irlandi fejedelmi családból származik, nem rég szinte beiratá magát, valamint legközelebb egy egynapos gyermek is tagja lett e' társulatnak, önmeggyőződésből é vagy nem, az nem tartozik a' dologhoz. — Angol lapok azon hirt terjesztik, hogy Szerviát, Moldvát és Oláhországot független királysággá szándék alakítani, egy ausztriai fhg uralkodása alatt, ki moszka czári hgnőt fogna nőül venni.“ —

Törökország.

(Szerb ügyek. Az orosz befolyás emelkedése.) A' divánulések jelenleg olly sürűek az oláh és szerb ügyek miatt, hogy alig mulik el éjszaka, melyben a' kormány tagjai össze nem gyülnének. Butenieff orosz követ mindennap vált szót a' nagy vezérrel vagy reisz-efendivel, a' többi követ szenvedőleg viseli magát. Az 5 nagy hatalom képviselőihez a' porta jegyzéket intézett, melyben Szerviaa nézve tett intézkedését jóvá színezni ügyekszik. Mindinkább erősül a' hit, miszerint a' havasalföldi és szerviai változások csakugyan orosz befolyás szüleménye; Ghika hoszpodár elmozdittatására nézve ez kétséget nem szenved, hanem a' szerviai zavarokat még sokan kizárólag török befolyásnak tulajdonítják. Legyen azonban bármikép, annyi bizonyos, hogy Oroszország befolyása az alduna körül's Levanteban már minden más hatalmat megsemmitte. Nemcsak a' görög n. e. hitű lakoságnál, hol a' czár neve a' porta fényét is elho-

mályítja, nemcsak Sztambulban, hol az orosz ügyviselők a seraión és divánon uralkodnak, hanem Ázsia legtávolabb tartományiban is, Perzsia, Szyria's Görögországban Oroszország mindenhatóságát félre nem ismerhetni. Legközelebb albán katonaság bizonyos népzavarok lecsillapításának ürve alatt csupán a beyruti orosz consul intésére küldetett Kefruan tartományba, így e' consul még a' kevély hadminister és szeraszkir Mustafa Nuri pasának is parancsol.

Külföldi legújabb elegyhir.

Madrid. A' kanariai szigetek püspöke, kit erényei miatt általánosan tisztelnek, nem rég röpiratot bocsátott közre, mellyben megmutatni törekszik, hogy a' cortesnek nincs joga a' spanyol egyház ügyeiben a' pápai szék tudta nélkül határozni. A' kormány e' röpirat miatt nem idézteté a' püspököt a' sajtótörvényszék elibe, hanem a' létező törvények ellenére, a' röpiratot azonnal lefoglaltatá, 's a' püspököt a' madridi főtörvényszék elibe hivatá, melly őt két évi száműzésre ítélte, a' helynek megválasztását a' kormányra bízván.

Manchester. Pooley gyapzsövetgyárban nov. 6kán este tűz támadván, a' lángok csakhamar az egész épületben elterjedtek, mellynek nagyobb részében még élénkül folyt a' munka. A' lángok a' nagy lépcsőt kevés pillanat alatt elhamvaszták, minélfogvást a' dolgozók közül sokan nem szabadulhattak ki a' külön termekből. Kivülről nem lehet nekik segélyt nyújtani, 's így mintegy 25 ember, kik közt több néber és gyermek, a' lángok áldozatja lett, ámbár eddig még csak 9 holttestet találtak az omladványok között. A' kárt 10ezer fsterlingre bocsülik.

London. Többször említék már a' hirlapok, hogy a' chartista érzetű néberek is gyülesezgetnek, 's helyet törekszenek magoknak a' parlamentben kivíni, minélfogva mostan történeti adatokkal akarja bebizonyítani egy itteni hirlap, hogy hajdan az angol nébereknek csakugyan volt helyök a' parlamentben, így például Hilda apátnő egyházi zsinaton az elnöki székben ült; a' 694iki nagy nemzeti gyűlésben számos apátnő munkás részt vett a' tanácskozásokban. III. Henrik és I. Eduárd pedig négy apátnőnek adott üest a' parlamentben, sőt illyesmi még III. Eduárd uralkodásának 35ik évében is történt; ezen utóbbiak mindazáltal képviselőket küldöttek magok helyett a' parlamentbe.

Ajaccio. A' franczia és sardiniai kormány nemrég fogan alba készült vétetni azon szerződést, mallyet egymással a' gonosztevők kölesönös kiadására nézve kötöttek. Alig terjedt ennek hire, és Szardiniából közel 400 korzikai bandita viszszaszökött Korzika b'rczei közé, hol rendszeren üldözi most őket a' katonaság, 's közülök már többet öszsze is lödözött. —

Róma. Rivarola bibornok élte 84dik évében elhunyt, miután a' bibort 25 évig viselé; jámborsága miatt általánosan sajnálják őt. —

Haaga. Hire jár, miszerint egypár hét mulva törvé nyjvaslatot szándékozik a' kormány kamrák elibe terjeszteni, mellynél fogva Lim burg egy részét Belgiumnak adhassa át, mi által a' határviillongási kérdés végkép el fogna döntetni. — Schimmelpennink b. berlini követ egyszersmind megbízatást ka pand a' weimari nhgi udvarhoz. —

Amsterdam. A' hideg e' vidéken annyira növekszik, hogy a' hajózásnak rövid idő mulva vége fog szakadni, sőt sok árut a' partról ismét raktárba szállítottak, nem akarván azt utközben veszélynek kitenni. Ez egy kissé nyomasztó ugyan a' kereskedésre nézve; de a' végképi kibékülés Belgium és Hollandia közt kielégítő kárpótlást nyujt a' tél korán beállott viszontagságiért. —

Brüssel. Ligne hg követté nevezetett ki a' parisi udvarhoz. — A' kamrában a' válaszfölratot, melly csupán egyszerű viszhangja a' trónbeszédnek, minden módosítás nélkül elfogadták. — Spanyolországgal kereskedési szerződésre lépett a' kormány, mi leginkább a' vászonkereskedést fogja emelni. —

Luxemburg. Vilmos király e' nagyhercegségben megerjedni méltóztatott, hogy a' nhgségi KK. és RR. üléseiket a' sajtó utján nyilváníthassák, a' szónokokat és szavazókat is mindenkor világosan megnevezvén. —

Hammermith. Egy itteni ügyismerő olly vasuti kocsit talált föl, mellyel gózerő és minden veszély nélkül, minden órában 60 mérföldet haladhatni, 's e' mellett illy kocsik számára még a' vaspályák is kevésb pénzbe kerülnek. —

Paris. Itt egy angol e' napokban egyszerre 1800 darab kagylót, tenger-rákot, két kappant, 1 üveg rhumot, és 5 üveg bort emészte föl, a' nélkül hogy belé halt volna. —

É R T E S I T Ő.

A' JELENKOR és TÁRSALKODÓ ügyében.

XII dik é v ö k b o fordulnak jövő év elején lapjaink. Irányunkat ez idő alatt tökéletesen megismerheté a' t. olvasó közönség, 's kedvező is méltánylá azt, mert mindeddig olly szives részvétnek valánk szerencsések örvendhetni, hogyszükségkép csak új ösztönt kelle ez által nyernünk lapjaink lehető tökélyesbitésire, mellynek megfelelni erőnk szerint mindenkor törekedtünk, valamint szellemi ugy anyagi tekintetben is koronkint javítván és csinosítván lapjaink tartalmát és külsejét, 's ebben a' haladást ezentul is kedves kötelességünknek fogjuk tartani. Alapelvünk ezentul is az eddigi marad, kitűzött célunk „Nemzeti közjóllét“ 's ennek megközelítésire eszközünk a' „Józan haladás“ minden körben és minden tekintetben, közelgő országgyűlési viszonyinkra nézve is, valamint az oktalán nyargalást, ugy a' káros fontolgatást és halálos tespedést egyaránt mellőzve. A' JELENKOR belső elrendezése annyiban fog a' jövő évtől kezdve változni, hogy értekező Irányezikkeink sűrűbben követendik egymást, mint eddig, 's országos kérdésinket, kitűzött vezérelvünk szerint, figyelemmel fogják kísélni és vitatni. A' budapesti napló, melly valamennyi magyar lapközt legelőször kezdé a' fővárosi élet mozgalmait ismertetni, 's csakhamar általános utánzásra talált, ezentul csupán kizárólag a' két szomszéd város szellemi és anyagi mozgalmait fogja ismertetni, és szintesűrűbben, többnyire minden számunkban, jelenendik meg. Megyei és városi levelezőink, kiknek számát folyvást szaporítani törekszünk, rövid és velős közlésikben hű tükrét adandják megyei 's városi életünknek. Külföldi ezikkeink pedig gondos válogatással és értelmes fordításban lehető leggyorsabban közlendik a' világ minden nevezetesb eseményit. Végre a' kedvességet nyert, „Hirlap-kivonat“ ezentul is mintegy öszpontosítva kisedt tükrökben hű panoramakint folyvást ismertetni fogja többi politikai lapjaink önálló vezér- 's egyéb eredeti ezikkeinek tartalmát.

A' TÁRSALKODO mint encyclopaediai tartalmu folyóirat eddigi tudományos, statusgazdasági, művészeti 'sat. ezikkein kívül ezentul gyakrabban jeles eredeti vagy kitünő külföldi „Beszélyeket“ is közlend, hogy a' mulattatást ohajtóknak is élvezetet nyujthassunk, 's csekélyebb vagyonu olvasóknak olly lapot adhassunk, melly a' család „férfi és néber tagjait“ egyaránt kielégithesse, melly végre a' Társalkodó Tárczája legválogatottabb apró ezikkekkal is fog ajánlkozni. ÉRTESÍTŐNK, végén a' fölkapnak (melly koronkint, midőn a' közlendők sokasága szükségképen kívánja, mint eddig fél, ivvel fog szaporíttatni) mindennemű hirdetést „jutalmas áron“ közöl, 's az idegen nyelven beküldöttek pontosan fordíttatnak le, a' „csödjelentések, ezentul is mindenkor rendszeren jelenendnek meg hirdetésink között. A' mi lapjaink külsejéit illeti, ezentul nagyobb rétlü velinre 's egészen új öntésű, könnyen ovasható bötükkal fognak nyomtatni, hogy a' gyönyöggébb szem is megerötetés nélkül részesülhessen az olvasás gyönyörében. Költségink e' változtatások által nagyobbulni fognak ugyan, de mi azért mégsem akarunk áremeléshez folyamodni, hanem kárpótlást t. Előfizetőink szaporodtásából reménylünk, 's ezentulra is meghagyjuk lapjaink előfizetésárát, „melly egy egész harmaddal csekélyebb“ a' többi pesti politikai lapok díjánál, melly a' mostani pénzsűk időben, mint nem egytül hallók, az olvasó közönség nagy részét nem kis mértékben terheli. És így a' Jelenkor és Társalkodó fél évi ára postán 's Budapestben borítékosan házhoz küldve 4 for., borítéktalanul házhoz küldéssel 3 fr. 36 kr. pgő, a' Társalkodóé magáé borítékosan postán v. házhoz küldéssel 2 fr. 50 kr., borítéktalanul házhoz küldve 2 fr. 30 kr. Egész évi ára: két annyi.

Tisztelt levelezőinknek, a' t. postatisztségeknak 's előfizetés-gyűjtőinknek szokott ajándék-példányinkkal ezentul is folyvást kedveskedünk. Mind vidékekrül érkező biztos alkalmak mind gyors- és szorgalom-kocsi utján intézhetni az előfizetést szerkesztő hivatalunkhoz (uriutca Trattner-Károlyház 453d. sz. alatt az első emeletbe) 's hol ezek hiányzanak, a' szomszéd postahivatal által.

A' Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

Gözhajók elindulása PESTRÖL, (míg az idő azt megengedi).

Pozsony és Bécs felé nov. 27, 29 és dec. 1jén. 'sat. minden másod napon. Zimony és Drenkova felé. nov. 28.

Bécsgyőri vasut.

A' es. kir. szabaditėku bécsgyőri vasutársaság 1842. jul. 18iki közgyűlésén elhatározta, hogy azon részvénytulajdonosak, kik fizetési tartozásukat nem teljesíték, ismételve szólíttassanak föl fizetési kötelességöknek 3rom hónap alatti megfelelésre; azon részvényjegyek pedig, mikért a' fizetés, a' mondott határidő alatt, az ismételt fölszólításra sem teljesítettnek, az alapszabályok 6-dik ezikkje értelmében semmisíttessenek meg, 's helyettök új részvényjegyek adassanak ki.

Ennél fogva, valamint a' közgyűlés 1841. martz. 6ki határozata szerint az 1729, 3195, 3278, 4164, 4189, 4432,

5040, 5693, 6117, 6293, 6940, 7630, 7695, 7961, és 21558 számu részvényjegyekkel történt, itt most közöltetik azon részvénytulajdonosok jegyzéke, mikre az 1842. jul. 19-ki fölszólítás következtében sem teljesített az illető fizetés, mellyek annál fogva megsemmíttetteknek nyilváníttatnak, és pedig: 2329, 2330, 2341, 2626, 2675, 4213, 4730, 4961, 5191, 5652, 5851, 6156, 6266, 7156, 7162, 7163, 7165, 7211, 7266, 7286, 7321, 7789, 8081, 8082, 8083, 8084, 8085, 879, 8980, 8981, 8982, 8983, 8984, 8985, 8986, 9575, 9854, 10575, 11043, 11061, 14053, 15024, 15025, 15026, 15027, 15028, 15170, 15548, 15549, 15550, 16108, 16514, 16515, 16620, 17068, 17071, 18680, 18688, 18689, 19024, 19205, 19025, 19204, 19209, 21029. —

Bécs, nov. 4kén 1842.

A' es. kir. szabaditėku

bécsgyőri vasut-társaság. (3)